

KVALITETSRAPPORT 2017/18

LÄRCENTRUM

FLEXIBEL OCH INDIVANPASSAD UNDERVISNING OCH
VÄGLEDNING AV HÖG KVALITET FÖR PERSONLIG
OCH PROFESSIONELL UTVECKLING

Hilda Vidmark, rektor
Barn- och utbildning
2018-12-12

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	INLEDNING.....	1
1.2	Systematiskt kvalitetsarbete	1
1.3	Övergripande förutsättningar	1
2.	INTRODUKTIONSPROGRAM	3
2.1	Elevhälsa	3
2.1.1	Närvaro.....	3
2.1.2	Sexuell hälsa och samlevnadsfrågor.....	4
2.1.3	Positiva förebilder.....	4
2.1.4	Elevhälsans utvecklingsområden lå 2018/2019	5
2.2	Normer och värden	5
2.3	Kunskaper	6
2.4	ansvar och inflytande	7
2.5	Utbildningsval- arbete och samhällsliv.....	7
2.6	Bedömning och betygssättning	8
2.7	Digitalisering.....	8
2.8	Sammanfattning och analys av introduktionsprogrammen	9
2.8.1	Utvecklingsområden/aktiviteter lå 2018/2019	9
3.	Kommunal VUXENUTBILDNING.....	10
3.1	SFI	10
3.1.1	KUNSKAPER	10
3.1.2	ELEVERS ANSVAR OCH INFLYTANDE.....	13
3.1.3	UTBILDNINGSVÄL – ARBETE OCH SAMHÄLLSLIV.	14

3.1.4	BEDÖMNING OCH BETYG	14
3.2	GRUNDLÄGGANDE VUXENUTBILDNING	14
3.3	YRKESVUX	15
3.4	GYMNASIALA KURSER	16
3.5	DIGITALISERING	16
3.6	INFORMATIONANSVAR.....	17
3.7	Sammanfattning och analys av vuxenutbildningen	17
3.7.1	<i>Utvecklingsområden för vuxenutbildningen 2018/2019</i>	<i>18</i>
1.	INLEDNING.....	1
1.2	Systematiskt kvalitetsarbete	1
1.3	Övergripande förutsättningar	1
2.	INTRODUKTIONSPROGRAM	3
2.1	Elevhälsa	3
2.1.1	<i>Närvaro.....</i>	<i>3</i>
2.1.2	<i>Sexuell hälsa och samlevnadsfrågor.....</i>	<i>4</i>
2.1.3	<i>Positiva förebilder.....</i>	<i>4</i>
2.1.4	<i>Elevhälsans utvecklingsområden lå 2018/2019 ....</i>	<i>5</i>
2.2	Normer och värden	5
2.3	Kunskaper	6
2.4	ansvar och inflytande	7
2.5	Utbildningsval- arbete och samhällsliv.....	7
2.6	Bedömning och betygssättning	8
2.7	Digitalisering	8
2.8	Sammanfattning och analys av introduktionsprogrammen	9
2.8.1	<i>Utvecklingsområden/aktiviteter lå 2018/2019 .....</i>	<i>9</i>
3.	Kommunal VUXENUTBILDNING.....	10

3.1 SFI	10
3.1.1 KUNSKAPER	10
3.1.2 ELEVERS ANSVAR OCH INFLYTANDE.....	13
3.1.3 UTBILDNINGSVÄL – ARBETE OCH SAMHÄLLSLIV .	14
3.1.4 BEDÖMNING OCH BETYG	14
3.2 GRUNDLÄGGANDE VUXENUTBILDNING	14
3.3 YRKESVUX	15
3.4 GYMNASIALA KURSER	16
3.5 DIGITALISERING	16
3.6 INFORMATIONANSVAR.....	17
3.7 Sammanfattning och analys av vuxenutbildningen	17
3.7.1 Utvecklingsområden för vuxenutbildningen 2018/2019	18

1. INLEDNING

Denna kvalitetsrapport är en del av det systematiska kvalitetsarbetet på Lärcentrum.

1.2 SYSTEMATISKT KVALITETSARBETE

Syftet med det systematiska kvalitetsarbetet är att uppfylla de nationella målen för utbildningen och att skapa dialog om måluppfyllelse och orsaker till brister. Utgångspunkten är att brister och utvecklingsområden ska identifieras. Genom givna mallar som utgår ifrån läroplanens krav på gymnasieutbildning och vuxenutbildning följs verksamheten upp systematiskt vid olika tidpunkter under året. Eleverna görs delaktiga genom elevenkät, utvecklingssamtal inom gymnasieskolan och Svenska för invandrare (SFI) samt genom elevråd.

Resultaten sammanställs och analyseras och bedöms i förhållande till satta mål.

1.3 ÖVERGRIPANDE FÖRUTSÄTTNINGAR

Lärcentrum har under läsåret 2017/2018 bedrivit vuxenutbildning och gymnasial utbildning. Vuxenutbildningen som har bedrivits på plats i Lärcentrums lokaler har bestått av SFI och vuxenutbildning på grundläggande nivå. Utöver detta har elever via Lärcentrum studerat inom kommunal vuxenutbildning hos andra utbildningsanordnare, varav merparten har läst distanskurser hos Hermods.

I maj 2017 tillträdde en ny rektor efter en period av vakans på rektorsposten då barn- och utbildningschef även fullgjort rektorsansvaret för Jenningskolan. I december 2018 slutade den rektor som börjat i maj och nuvarande rektor tillträdde. Under perioden december-maj hade nuvarande rektor även ansvaret för två grundskoleenheter.

Rektorstjänsten uppgick under perioden augusti-december 2017 till 80 % av en heltid, december-maj ca 40 % av en heltid och perioden maj-juli ca 60 % av en heltidstjänst.

En tjänst kombinerad av studie- och yrkesvägledning samt administration upp gick till 75 % av heltid. Studie- och yrkesvägledaren slutade i april och en ny studie- och yrkesvägledare/administratör började deltid i maj och heltid i april.

Vid enheten arbetade under 2017/2018 5,8 lärare, 0,5 specialpedagog, 0,75 studiehandledare tigrinja och amarina samt 1,0 studiehandledare dari. Dessutom bedrevs undervisningen i Soämnen, idrott och hälsa, musik, bild och textilslöjd av lärare från Tundalsskolans arbetslag.

Tabell 1: Medarbetare på Lärcentrum lå 2017/2018

Personalkategori	Antal heltidstjänster
Lärare	5,8
Specialpedagog	0,5
Studiehandledare	1,75
SYV/administratör	0,75
Lärare från annan skolenhet	0,4

Under andra halvåret 2017 deltog totalt 45 elever i SFI-undervisning och under första halvåret 2018 deltog totalt 43 elever i undervisningen på SFI. På såväl SFI som SI var det totala elevantalet relativt konstant.

Tabell 2: Elevantal på Lärcentrum lå 2017/2018

Utbildning	HT 2017	VT 2018
SFI	45	43
Språkintröduktion	28	25
Individuellt alternativ	4	4
Grundläggande vuxenutbildning	5	9
Gymnasial vuxenutbildning på distans	19	20
Yrkesvux	-	3
Gymnasial vuxenutbildning i annan kommun	1	1

På samtliga utbildningar som bedrivs på Lärcentrum görs löpande intag under läsåret, vilket innebär att gruppammansättningar förändras under läsårets gång.

2. INTRODUKTIONSPROGRAM

Lärcentrum har under läsåret 2017/2018 bedrivit introduktionsprogrammen Språkintröduktion och Individuellt alternativ. På Språkintröduktion har elevantalet varierat mellan 35 och 20 och var i slutet av läsåret 25. Även på Individuellt alternativ har elevantalet varierat då två elever slutade under läsåret och två elever tillkom. Det var fyra elever vid läsårets slut.

2.1 ELEVHÄLSA

Under läsåret 2017/2018 har det på Lärcentrum funnits tillgång till elevhälsa bestående av specialpedagog 0,5, kurator 0,10 samt skolsköterska som delats övriga grundskolan. Elevhälsans arbete är riktat mot eleverna på introduktionsprogrammen. Elevhälsoteamet har träffats varannan till var tredje vecka under ledning av rektor.

En del av elevhälsans arbete har fokuserat på att

Det främjande och förebyggande arbetet har framför allt fokuserat på tre områden:

- 1) Närvaro
- 2) Sexuell hälsa och samlevnadsfrågor
- 3) Ge eleverna positiva förebilder

2.1.1 Närvaro

Närvaro är den absolut viktigaste faktorn för framgång i skolan. En gemensam observation av samtliga lärare som undervisar på introduktionsprogrammen är att de elever som kommer till skolan och går på lektionerna också når utbildningens mål, även om det självfallet kan ta olika lång tid att nå utbildningens mål beroende på tidigare skolgång och andra faktorer. En mycket stor andel av eleverna på Lärcentrum har en problematisk skolfrånvaro och detta bedöms vara en starkt bidragande faktor till bristande resultat.

En närvaroplan upprättades under läsåret 2017/2018 där rutiner tydliggjordes. Alla lärare lyfte vikten av närvaro i samtal med eleverna. Boenden för de ensamkommande stöttade genom att peppa och pusha eleverna att gå till skolan. Efter tre frånvarotillfällen skulle rektor hålla samtal med eleverna enligt planen, men detta blev inte möjligt rent praktiskt.

I början av läsåret fanns problem med elever som fanns i skolan men inte gick på lektionerna – det problemet upphörde genom systematisk uppföljning och i vissa fall utskrivningar från skolan. Närvaron är dock fortfarande alldeles för låg och vi kan inte se någon förbättring i närvarostatistiken på gruppnivå. Frånvaron ligger fortfarande för gruppen introduktionselever på över 30 %.

Därför kvarstår arbetet med närvaro som ett utvecklingsområde för 2018/2019. En ny närvaroplan implementeras och i den förändrades arbetsuppgifter för studiehandledare i riktning mot närvarocoach. Uppgiften blir att ringa/ta kontakt varje dag med samtliga frånvarande gymnasieelever. Elevhälsoteamet ska fortsätta att på samtliga möten gå igenom närvaron och initi-

era utredning av orsakerna till frånvaron antingen via enkel kartläggning eller via fördjupad kartläggning, som är verktyg för att utreda och vidta åtgärder vid problematisk skolfrånvaro.

2.1.2 Sexuell hälsa och samlevnadsfrågor

Många nyanlända elever saknar kunskaper om sexuellt överförbara sjukdomar, kunskap om sexuell hälsa i ett vidare perspektiv och det har även identifierats ett behov av att lyfta den kulturella kontexten kring samlevnadsfrågor, till exempel synen på relation mellan olika kön och relationer mellan samma kön.

Kurator och skolsköterska arbetade utifrån YOMO-konceptet. Två tillfällen av tre planerade kunde genomföras (ett föll bort pga. att eleverna var på introduktionsdag för sommarjobb). Insatsen sex- och samlevnad fortsätter till hösten då den ej slutfördes. Bedömningen av de tillfällen som genomfördes är att det var ett bra engagemang från deltagarna med både nyfikna frågor och orosfrågor. Det verkade inte som om eleverna tyckte att det var så jobbigt att prata som förväntat. De två första delarna var mer kliniskt inriktade, den delen som inte är genomförd handlar mer om känsliga frågor som exempelvis samtycke och onani.

Utbildning om sexuell hälsa kvarstår som ett område att arbeta vidare med kommande läsår inom ramen för ett arbete som kommer att göras inom kropp och hälsa.

Genom de utredningar av frånvaro som gjordes under vårterminen framkom svårigheter med hälsa i ett vidare perspektiv än sexuell hälsa hos eleverna. Många elever uttryckte att det var problem med sömn, oro och ångest som var den bakomliggande orsaken till frånvaron, och det framkom även en ovilja/oförmåga att söka hjälp/vidta åtgärder för att komma till rätta med detta. Elevhälsoteamet har därför kommit fram till att elevernas kunskap om hälsofrågor måste stärkas och att deras attityder till olika typer av ohälsa behöver förändras för att stärka deras förmåga att ta ansvar för sin egen utveckling och sitt eget lärande. Skolsköterska och kurator kommer därför att hålla i utbildning en gång per månad med fokus på kropp och hälsa. Målet är att förändra attityderna till psykisk ohälsa samt att uppmuntra ett större ansvarstagande för den egna hälsan och den egna framtiden.

2.1.3 Positiva förebilder

Bedömningen inför läsåret var att det för att främja elevernas motivation och framtidstro som krävs för att orka studera trots oro kring den egna framtiden och släktingars situation i krigshärjade områden behövdes positiva förebilder som det var möjligt för eleverna att identifiera sig med.

Genom ett samarbete med det kommunala projektet Ung och framåt anordnades en inspirationsdag med Gabro Charbel – en person som kommit som ung flykting till Sverige och kämpat sig upp till sin nuvarande situation som väl etablerad i landet. Genus, rasism, kulturkrockar, samlevnad, jämställdhet berördes under dagen. Såväl elever som personal uppskattade föreläsningen/seminariet. Eleverna lyssnade mycket aktivt och deltog i de övningar som gjordes. Effekten hos vissa elever var påtaglig, och direkta positiva beteendeförändringar noterades. Under vårterminen har det varit en betydligt lugnare stämning bland eleverna jämfört med

vårterminen och konflikter har varit nästintill obefintliga. En tendens som funnits hos eleverna att anklaga omgivningen för rasism upphörde helt efter inspirationsdagen med Charbel.

2.1.4 Elevhälsans utvecklingsområden lå 2018/2019

Det övergripande målet för elevhälsoteamets arbete är att det ska bidra till ökad motivation och framtidstro hos eleverna, samt stärka elevernas vilja och förmåga att ta ansvar för sin egen hälsa och utveckling. Nytt för läsåret är att studie- och yrkesvägledare ingår i elevhälsoteamet. Bedömningen är att vägledningskompetensen är avgörande för att få det tvärprofessionella samarbetet i elevhälsoteamet att nå sina mål. Delmålen för elevhälsans arbete 2018/2019 är att:

- Öka närvaron i skolan
- Förändra attityderna till psykisk ohälsa
- Öka ansvarstagandet för den egna hälsan och den egna framtiden
- Öka kunskapen om fortsatta studier och arbetsliv
- Öka personalens kunskap om bemötande och anpassningar vid olika neuropsykiatriska funktionshinder (NPF)

Indikatorer på att vi närmar oss målen är ett minskat antal elever med frånvaro över 20 % , ökad total närvaro, minskat antal restuppgifter och kursvarningen samt att studiehandledare och lärare har genomgått SPSM:s studiepaket om NPF.

Följande aktiviteter i syfte att nå det övergripande målet kommer att genomföras:

- Individuella vägledningssamtal för alla elever på introduktionsprogram
- Kropp och hälsa – grupputbildning en gång per månad med kurator och skolsköterska
- Inspiration/lagbyggande med Gabro Charbel
- Framtidkunskap med SYV i samarbete med arbetsmarknadsenheten och Ung och Framåt innehållandes bland annat självkännedom, målbilder, studiebesök, Öppet hus besök och praktik
- Förändrad närvarorutin med en studiehandledare som arbetare närvarostärkande genom att dagligen ta kontakt med ej närvarande elever, med enkel och fördjupad kartläggning som metod för att utreda frånvaron
- Samarbete med Ung och Framåt för elever i riskzonen för avhopp från skolan
- Genomförande av SPSM:s studiepaket om NPF

2.2 NORMER OCH VÄRDEN

Prioriterat under året har varit att arbeta med demokratiska värderingar, förhållningssätt till gemensamma regler samt respektfullt bemötande gentemot sin omgivning oavsett exempelvis kön.

Stämningen på skolan har utvecklats i positiv riktning på så sätt att det upplevs ha blivit lugnt på skolan, elever hänger inte längre i korridorerna utan att gå på lektionerna.

Det har förekommit tre fall av kränkande behandling under läsåret – samtliga fall har kunnat avslutas efter genomförda utredningar och samtal med berörda parter.

I arbetet med normer och värden har den externa föreläsaren – Gabro Charbel – kompletterat lärares och studiehandledares dagliga arbete med normer och värden och personalens gemensamma bedömning är att det arbete som gjorts resulterat i en tryggare arbetsmiljö på skolan. Även samtal med uppföljningar med elever som inte respekterat gemensamma regler bedöms ha bidragit till den förbättring i arbetsmiljön som skett på skolan under året.

Studiehandledarna som behärskar elevernas modersmål har varit en viktig resurs i arbetet med normer och värden. I den dagliga undervisningen lyftes olika frågor kring normer och värden. Några exempel är:

- Hedersbegreppet och hederskultur aktualiserades inom ramen för ämnet svenska när Romeo och Julia behandlades.
- I ämnet samhällskunskap har demokrati, normer och värderingar varit genomgående teman i undervisningen för att säkerställa att eleverna utvecklar förmågan att leva och verka i ett demokratiskt samhälle. Även normer som kan vara skadliga för vissa och ge ett utanförskap eller en sämre position i ett samhälle.
- Människans påverkan på miljön och hur denna kan minskas har lyfts i biologiundervisningen och i geografikursen.
- I historia har människovärde i en historisk kontext och de förutsättningar som har funnits och finns i olika delar av världen samt synen på kvinnor och hur kvinnans roll förändrats under de senaste 500 åren varit centrala teman.

I den utbildning som kurator och skolsköterska kommer att genomföra med eleverna i syfte att öka kunskaperna om hälsa och att påverka attityderna kring psykisk ohälsa kommer även värdefrågor att ha en framträdande roll.

2.3 KUNSKAPER

Under läsåret har 28 olika individer läst på introduktionsprogrammet. 22 elever på Språkintröduktion erhöU betyg i ett eller flera ämnen och fyra elever på individuellt alternativ.

Eleverna på individuellt alternativ har alla haft ett individuellt upplägg och kombinerat studier i grundskoleämnena med andra insatser såsom praktik. Två av eleverna på individuellt alternativ nådde de betygsresultat de satt som mål och har gått vidare till annan utbildning. En elev deltog sporadiskt och nådde betyg i ett ämne. En elev deltog med bristande närvaro och erhöU betyg i ett ämne.

ErhåUlna grundskolebetyg på Språkintröduktionsprogrammet redovisas i tabellen nedan:

Tabell 3: Grundskolebetyg per kurs på Språkintruktionsprogrammet

	A	B	C	D	E	F
Biologi		1		1	1	8
Bild					7	
Engelska			1	2	0	
Fysik				1	2	8
Geografi		1	3	2	7	2
Historia			3	2	6	2
Idrott och hälsa		1	4	6	2	
Matematik				1	2	
Musik					7	
Religion			2	4	5	1
Samhällskunskap			2	1	6	5
Svenska som andraspråk		1	3	4	6	1
Kemi			1		1	
Teknik			1			
Modersmål		1	2	1		
		5	22	25	52	27

Viktigt att notera är att eftersom att eleverna har ett individuellt upplägg är det olika antal individer som läser olika kurser.

2.4 ANSVAR OCH INFLYTANDE

Under läsåret har ett elevrådsarbete kommit igång. Elevrådet har bland annat organiserat höstterminsavslutningen. Elevrådet har varit sammansatt av elever både från Språkintruktionsprogrammet och från den vuxenutbildning som bedrivs på plats på Lärcentrum.

Då elevantalet minskat väsentligt kommer det under läsåret 2018/2019 istället att hållas stormöte då hela elevgruppen träffar rektor och samtalar om skolans utveckling.

För att öka elevernas ansvarstagande kommer studie- och yrkesvägledaren tillsammans med arbetsmarknadsenheten samt Ung och Framåt genomföra ett projekt som är en del av det förebyggande elevhälsoarbetet. Projektet innehåller information om yrken och utbildningar, självkännedom, studiebesök på företag och olika utbildningar – allt i syfte att stärka elevernas förmåga att ta ansvar för sin egen framtid.

2.5 UTBILDNINGSVÄL- ARBETE OCH SAMHÄLLSLIV

Elevernas förmåga till studieplanering arbetas med dagligen vid återkoppling av uppgifter och mer systematiskt vid utvecklingssamtalen. Många kurser har varit uppdelade i delmoment för att underlätta kontinuerligt intag, och eftersom att varje delmoment varit tidsbegränsade har det varit viktigt att få eleverna att förstå vikten av att planera studierna så att de inte hamnar efter.

Elevernas kunskap och erfarenheter från arbets- och samhällsliv utnyttjas i undervisningen genom att lärarna arbetar utifrån cirkelmodellen som är en språk- och kunskapsutvecklande metod. I metoden ingår bland annat att eleverna tidigare kunskaper och erfarenheter ska aktiveras inför ett moment för att underlätta inläringen och utvecklingen av förmågan att sammanfoga kunskaper till en helhet. I historia har ett moment varit barns skolgång och roll i arbetslivet och där har elevernas egna erfarenheter varit värdefulla referenspunkter för undervisningen.

Inför nästa år önskar vi stärka kontakterna med omgivande samhället för att öka elevernas motivation till studier och för att ge eleverna en större kunskap om arbets-, förenings- och kulturliv i regionen.

2.6 BEDÖMNING OCH BETYGSSÄTTNING

Schoolsoft, formativa samtal, daglig dialog och skriftlig respons samt förberedande övningar inför examination med efterföljande återkoppling har varit sätt att dels utveckla elevernas förmåga att bedöma sina studieresultat och sin utvecklingsbehov, dels hålla eleverna fortlöpande informera de om framgångar och utvecklingsbehov i studierna.

Genom utvecklingssamtal och i vissa kurser Schoolsoft har vårdnadshavare hållits informerade om elevernas studieresultat. För de flesta eleverna på Lärcentrum har det inte en vårdnadshavare som är förälder som skolan samverkat med utan god man, boende och socialsekreterare. Samverkan har skett på utvecklingssamtal och i de fall svårigheter i skolsituationen funnits möten med elevhälsa, elev och god man, boende samt socialsekreterare.

Samtliga lärare har arbetat med att göra eleverna medvetna om grunderna för betygssättningen, men på lite olika sätt beroende på kurs. I vissa fall har ämnesmatriser använts, i andra fall har kunnandet som visats på examinationer tillsammans med elev jämförts med kunskapskraven. Alla lärare har i deras systematiska kvalitetsarbete lyft fram vikten av samtalet och dialogen med eleverna kring deras kunskaper och vilket betyg det motsvarar som det viktigaste verktyget för att eleverna ska få en förståelse för på vilka grunder betygssättningen sker.

2.7 DIGITALISERING

Under läsåret 2017/2018 försågs alla elever på introduktionsprogrammen med en Chrome book. En svårighet i arbetet med digitala verktyg som hjälpmedel för lärande har varit bristande internetuppkoppling, men detta åtgärdades under vårterminen 2018. Inläsningstjänst har köpts in till skolans elever.

Utbildning i smart board samt Google apps för education för skolans personal har hållits under läsåret

Det finns lärare på skolan som uttryckt att de känner en stor osäkerhet kring digitala verktyg och utifrån nya skrivningar i styrdokumentet rörande digitalisering. Kompetensen rörande digitalisering behöver stärkas och en fortbildning planeras för läsåret 2017/2018.

2.8 SAMMANFATTNING OCH ANALYS AV INTRODUKTIONSPROGRAMMEN

God anpassning till de olika individernas behov och flexibla lösningar har möjliggjort en god måluppfyllelse för de elever som deltagit i undervisningen. De grundskolekurser som eleverna har svårast att nå betyg i är engelska och matematik. Under läsåret gjordes gruppindelningen om för att eleverna skulle få fler lektioner i dessa ämnen. För läsåret 2018/2019 planeras för fortsatt utlägg av stor mängd undervisningstid samt vissa ändringar i upplägg för att nå bättre resultat i dessa ämnen.

Den största förklaringsfaktorn för elevernas resultat är närvaro i skolan. Därför inleddes under läsåret ett arbete som syftade till att höja närvaron, men arbetet med att höja närvaron hade inte avsedd effekt. Redan under läsårets gång konstaterades att andra insatser än de som beslutats i närvaroplanen var nödvändiga för att komma längre i arbetet. En kartläggning av de elever som hade högst frånvaro gjordes och en gemensam faktor hos alla dessa elever var psykosomatiska symtom angavs som orsak till frånvaron. För att skapa bättre förutsättningar för eleverna att ta ansvar för sin egen hälsa kommer elevhälsan att under läsåret 2018/2019 ge eleverna utbildning om dessa frågor.

Genom ett aktivt arbete av skolans personal samt samarbete med Robertsfors kommuns etableringsteam och projektet Ung och Framåt har tryggheten och studieron ökat successivt under läsåret. Tydlighet i regler och kontinuerliga samtal bedöms ha varit framgångsrika metoder.

Lärcentrums verksamhet har under läsåret 2017/2018 gått in i en 1:1-satsning riktat till introduktionsprogrammets elever. Detta har stärkt förutsättningarna för att digitala verktyg ska göra utbildningen mer tillgänglig, men det finns fortfarande behov av att utveckla arbetet inom området.

2.8.1 Utvecklingsområden/aktiviteter lå 2018/2019

- Fortsatt arbete med att höja närvaron i skolan genom systematiskt arbete med elever med problematisk skolfrånvaro.
- För att främja en god hälsa hos eleverna och förebygga problem rörande samlevnad, alkohol, narkotika, tobak, droger och psykisk hälsa så genomförs en utbildning om kropp och hälsa för eleverna av skolsköterska och kurator.
- För att stärka kopplingen mellan utbildningsval och samhällsliv genomförs samt stärka elevernas motivation, framtidstro och förutsättningar att ta ansvar genomförs en utbildning i arbetsmarknadskunskap som studie- och yrkesvägledaren ansvarar för. I detta arbete kommer samarbetet med andra aktörer att vara centralt och studiebesök i närsamhället att genomföras.
- Digitalisering är ett fortsatt utvecklingsområde och för att stärka all personals kunskap i att använda digitala verktyg genomförs utbildningen *Tillgängligt lärande med digitala verktyg*. Utbildningen är en webbaserad utbildning som finns i Skolverkets lärplattform och den genomförs som kollegialt lärande i hela arbetsgruppen.

3. KOMMUNAL VUXENUTBILDNING

På Lärcentrum har kommunal vuxenutbildning bedrivits i form av svenska för invandrare (SFI) och grundläggande vuxenutbildning, och via Lärcentrum har kommunmedborgarna fått tillgång till gymnasial utbildning i syfte att nå yrkesexamen eller behörighetskomplettera för vidare studier.

3.1 SFI

På Lärcentrum har undervisning i svenska för invandrare bedrivits i fyra grupper: A-kurs/alfabetiseringsgrupp, B-kurs, C-kurs och D-kurs. SFI har erbjudits 15 timmar per vecka i enlighet med gällande lagstiftning och varit förlagd till vardagar. Lärartätheten har varit mycket god då totalt 4 lärartjänster funnits på dessa fyra grupper. I vissa grupper har elevantalet stundtals varit mindre än fem, medan andra grupper konsekvent haft kring femton elever (B- och C-kurs).

3.1.1 KUNSKAPER

Tabell 4: Antal elever som slutfört kurser på SFI

	Antal månader för att slutföra					Totalt antal som slutfört
	1-3	4-6	7-9	10-12	>12	
A-kursen					7	7
B-kursen	3	4	5	1	3	16
C-kursen	6	8	2	2	5	23
D-kursen	3	9	2	1	0	15

Totalt 61 elever har slutfört kurser på SFI under året. 21 elever har avbrutit sina studier på SFI och den främsta orsaken är flytt. Avbrottsorsaker redovisas i tabell 5.

Tabell 5: Antal avbrott samt avbrottsorsaker på SFI lå 2017/2018

Kurs	A		B		C	D
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Samtliga	Samtliga
Flytt	1	1	4	4	2	1
Arbete	1		1			2
Föräldraledig					1	1
Annan utbildn.						1
Annan orsak					1	

Ingen elev har blivit utskriven på grund av bristande framsteg.

3.1.1.1 A-kurs/alfabetisering

Denna kurs har genomgående ett mindre antal deltagare, det varierar mellan 5 och 10. Under läsåret är det 7 elever som fullföljt kursen. Tre elever har avbrutit – två på grund av flytt och en på grund av arbete.

Fokus i kursen är läs- och skrivinläring, och alfabetiseringskursen utvecklades under läsåret till en A-kurs. Samtliga deltagare som har läst alfabetiseringskursen har lärt sig det latinska alfabetet, kan läsa och skriva korta, välbekanta för de ord och meningar på svenska. Behärskar enkel interpunktion.

3.1.1.2 B-kursen

Deltagarantalet i B-kursen har varierat mellan 10 och 15 studerande. Prioriterat i kursen har varit att eleverna ska utveckla:

1. sin förmåga att läsa och skriva svenska
2. sin förmåga att tala, samtala, läsa, lyssna och förstå svenska i olika sammanhang
3. ett gott uttal
4. insikter i hur man lär sig språk
5. sin förmåga att använda digital teknik

I undervisningen har eleverna läst, tränat på att skriva korta texter, haft många muntliga övningar. Genom undervisningen försöker läraren guida dem i hur det går till att lära sig ett språk. Många kan ju andra språk men de flesta har inte lärt sig ett annat språk i skolmiljö. Därför behöver eleverna prata mycket också i samband med grammatikträning. Vi börjar träna på att använda dator på B-kursen i och med att vi har ett digitalt läromedel (UNIS). Upplägget har fungerat bra då samtliga elever haft en kunskapsprogression.

3.1.1.3 C-kursen

Deltagarantalet har varierat mellan 8 och 15 studerande. SFI C går ut på att eleverna ska nå upp till en språknivå som gör det möjligt att komma in på arbetsmarknaden och delta i svenskt samhällsliv. Det innebär att det är prioriterat att eleverna utvecklar sin förmåga att uttrycka sig på svenska samt förmågan att förstå och tolka information.

SFI C arbetar integrerat under enveckorsprocesser med läs- och hörförståelse, tala, skriva, ordförråd och grammatik, tabeller och grafer. Studiematerialet berör områden där eleverna också lär sig om det svenska samhället eller där eleverna kan relatera till och bearbeta sina egna erfarenheter. Studiebesök, besök på skolan av externa aktörer och deltagande i andra aktiviteter är också inslag i undervisningen som förbereder eleverna på att aktivt delta i det svenska samhället.

Under året så har 24 elever avslutat SFI C-kurs, de flesta med betygen E eller D. För att eleverna ska få en nivå av vilken nivå som krävs på kunskaperna har elever som ännu inte bedömts ha kunskapsnivå motsvarande E eller högre tillåtits att göra slutprovet för kursen och då fått F. Nästan alla av dessa elever har dock vid senare tillfälle efter att ha deltagit i mer undervisning gjort ett nytt slutprov och då klarat det med godkänt resultat.

Utvecklingsområde för kommande år att lägga mer fokus på elevernas kapacitet att inhämta information, kritiskt analysera samt ta ställning i samhällsfrågor samt att öka elevernas digitala kompetens.

3.1.1.4 D-kursen

Femton elever har slutfört kursen under året med betyg: en elev med betyget B, tre elever med betyget C, fyra elever med betyget D och sju elever med betyget E. Antalet elever i gruppen har varierat mellan tre och tio.

De flesta av eleverna som började i gruppen på höstterminen hade liten eller ingen studievana innan de började på SFI. Det var en grupp som behövde mycket stöttning för att klara D-kursen. Därför prioriterades att öka elevernas medvetenhet om hur man lär sig språk och inlärningsstrategier/studieteknik. Test på glosor och grammatik genomfördes varje vecka och testresultaten förbättrades för samtliga deltagare under kursens gång. Samtal om vad som krävs för att prestera vid prov genomfördes också. I samband med studietekniksundervisningen fick eleverna göra ett studieschema och reflektera över sitt lärande. Eleverna tränades kontinuerligt i att använda språk i olika miljöer och i skillnaden mellan skolspråk och språk i andra sammanhang.

Eleverna blev medvetna om hur mycket kunskaper som krävdes för att klara kursen och arbetade hårt för att nå dessa kunskaper. Undervisningen i studieteknik blev en god hjälp för eleverna.

3.1.2 ELEVERS ANSVAR OCH INFLYTANDE

Genom tidsdisponering, möjlighet till repetition samt val av arbetsgång (t.ex. om en elev vill lägga större vikt på skrivning medan en annan vill jobba mer med muntlig framställning inom ett visst arbetsmoment) ges eleverna inflytande över innehåll och arbetsprocesser

Elevernas ansvarstagande uppmuntras genom att samtliga kursdeltagare fått träna att bl. a. bedöma själv om de är klara med ett visst arbetsmoment och kommunicera till sin lärare om de behöver jobba längre med det eller gå tillbaka till ett område som de inte riktigt behärskar. Eleverna har också fyllt i "check-listor" och gjort självskattningar. Konkreta frågor och återkommande samtal om eget ansvar och inflytande har använts för att uppmuntra eleverna att utöva aktivt inflytande. Genom kontinuerlig dialog lär eleverna sig att kunna planera och påverka sin framtid och genom det lär de sig att delta i demokratiska processer. Det finns en upplevelse bland undervisande lärare att det ibland varit svårt för eleverna att utöva inflytande. När elevernas åsikter efterfrågas är det vanligaste svaret att läraren vet bäst och ska bestämma. Eleverna är måna om att snabbt få med sig det de behöver språkligt och vill inte lägga tid på åsikter om innehåll och arbetsprocesser. Generellt bedömer lärarna på SFI att eleverna tagit stor ansvar för sitt eget arbete och för den gemensamma arbetsmiljön och gruppens förutsättningar för utveckling, exempelvis genom att delta aktivt i muntliga övningar. För att uppmuntra eleverna till att utöva inflytande har eleverna uppmuntras att komma till läraren med frågor eller förslag på arbetssätt. Det kan dock vara svårt att genomföra förslag som inte stämmer överens med forskning och beprövad erfarenhet om andraspråksinläraning. Exempelvis så har det kommit förslag om att eleverna ska få fram en och en och läsa inför klassen, medan läraren istället, utifrån forskning och beprövad erfarenhet – vill att alla elever ska få så mycket taltid som möjligt. Ett förslag från eleverna som resulterat i konkreta förändringar är att man i en kursen skrivit egna dialoger utifrån fraser som behövs i vardagssituationer (på bussen, i kassan, på café osv.) eftersom att eleverna framfört att de vill arbeta mer med dialoger.

Genom att arbeta i smågrupper med olika övningar utvecklas de demokratiska arbete då alla måste ta plats, ge plats för varandra, lyssna på varandra och hjälpa varandra. Arbetet har resulterat i att eleverna blivit mer aktiva och öppna. De berättar gärna om sina svårigheter och framsteg samt uttrycker önskemål om repetition. Eleverna visar stor respekt för varandra och klimatet har varit öppet och tillåtande. Vid flera tillfällen har frågor om demokrati utanför klassrummet kommit upp och lyfts till diskussion.

Eftersom att det demokratiska arbetssättet fungerat väldigt bra kommer arbetet att fortsätta på ungefär samma vis under nästa läsår, med anpassningar till hur gruppernas sammansättning då ser ut.

3.1.3 UTBILDNINGSVÄL – ARBETE OCH SAMHÄLLSLIV

Utbildningsbakgrunden bland eleverna på SFI varierar, men av deltagarna är det vanligast med ingen eller kort utbildningsbakgrund. Därför är studieteknik, egen planering och ansvarstagande ständigt prioriterade utvecklingsområden för att undervisningen ska bidra till att utveckla elevernas självkännet och förmåga till studieplanering.

Elevernas tidigare erfarenheter har fungerat som referensram för våra samtal och jämförelser och på så sätt har deras tidigare erfarenheter av studier och arbete tillvaratagits.

Samarbetet med det omgivande samhällets arbets-, förenings och kulturliv är prioriterat och väl utvecklat på SFI. Andra kommunala verksamheter som samarbetas med är arbetsmarknadsenheten, badhus, bibliotek och socialtjänst. SFI samarbetar nära med Arbetsförmedlingen. Studieförbund, församlingar och andra frivilligorganisationer på orten är också viktiga samarbetspartners för SFI.

Under läsåret genomfördes en kurs i yrkessvenska för att förbereda nyanlända för svenska arbetsmarknad. Någon uppföljning har ännu inte gjorts för att ta reda på om etableringen på svensk arbetsmarknad underlättats för eleverna som deltagit och därför är det svårt att bedöma effekterna av utbildningen. Deltagarna var dock nöjda och upplevde själva att deras kunskap om och förståelse för svenskt arbetsliv ökat.

Under nästa läsår kommer ett samarbete med Naturskolan att inledas i syfte att öka SFI-elevernas förståelse för svensk natur och betydelsen av den för kulturen.

3.1.4 BEDÖMNING OCH BETYG

I SFI-kurserna lyfter lärarna regelbundet kunskapsmålen och vilka färdigheter som krävs för att lyckas med studier på nästa nivå med eleverna. En eller två gånger per termin hålls utvecklingsamtal med telefontolk för att säkerställa en god dialog med eleverna kring framgångar och utvecklingsbehov i studierna. Detta var nytt för detta läsår och uppskattades mycket av eleverna. Eleverna ställde många frågor under samtalet om utbildningssystemets uppbyggnad och olika utbildningsvägar.

På kurserna B-C har elever som haft svårt att se realistiskt på sin egen nivå fått göra kursprov även om lärarens bedömning (som varit korrekt) har varit att eleverna inte nått de färdigheter som krävts. Detta har utvecklat elevernas förståelse för vad det är som måste uppnås för respektive betyg på kurserna inom SFI.

I kurs B-D görs alltid kursprov innan betyg på kursen sätts. För kurs A på SFI finns inte kursprov.

3.2 GRUNDLÄGGANDE VUXENUTBILDNING

Under läsåret erbjöds grundläggande vuxenutbildning (grundvux) i engelska, matematik, svenska som andraspråk och samhällskunskap. Eleverna som läste grundvux gick i undervisningsgrupper tillsammans med elever på språkintruktionsprogrammet. I svenska som andra-

språk fungerade detta mindre bra - ungdomarna tog mycket av lärarens tid i anspråk – och därför skapades en egen undervisningsgrupp för svenska som andraspråk efter juledigheten.

Under höstterminen deltog 15 olika individer i grundläggande vuxenutbildning på Lärcentrum. Av dessa 15 avbröt sex elever sina studier. Den vanligaste orsaken var flytt eller arbete.

Under vårterminen deltog 10 olika individer i grundläggande vuxenutbildning. En av dessa avbröt sina studier.

Tabell 6: Deltagare, betyg och avbrott i grundläggande vuxenutbildning lå 2017/2018

KURS	Betyg A-E	Betyg F	Avbrott
Engelska, delkurs 1	6		1
Engelska, delkurs 2	4		
Engelska delkurs 3	4		
Engelska, delkurs 4	3		
Matematik, delkurs 1	4		3
Matematik, delkurs 2	1	1	
Samhällskunskap, delkurs 2	2		
Svenska som andraspråk, delkurs 1	5		
Svenska som andraspråk, delkurs 2	4		3
Svenska som andraspråk, delkurs 3	3		
Svenska som andraspråk, delkurs 4	1		

3.3 YRKESVUX

Samtliga yrkesvuxutbildningar köptes av andra utbildningsordnare under 2017/2018.

Tabell 7: Yrkesvuxutbildning under 2017/2018

KURS	Poäng	Antal individer	Anordnare
Kurser inom vård- och omsorg	6950	20: 6 män, 14 kvinnor	Medlearn
Kurser inom administration	400	2: 1 man, 1 kvinna	Hermods
Kurser inom VVS	1000	1 man	Astar
Kurser inom fastighetsskötsel	500	1 man	Astar
Kurser inom el och energi	100	1 man	Astar
Kurser inom barn- och fritid	700	1 kvinna	Hermods
Kurser inom data/it	400	2: 1 kvinna, 1 man	Hermods

Uppföljningen av den externa utbildningens kvalitet har skett genom kontakt med Lärcentrums studie- och yrkesvägledare. Under kommande läsår kommer vi att komplettera kvalitetsuppföljningen med telefonintervju med samtliga elever som deltar i extern yrkesvuxutbildning.

3.4 GYMNASIALA KURSER

Kurser på gymnasial nivå köptes under läsåret 2017/2018 av externa utbildningsanordnare. Genom Västerbottensvux hade vi avtal med en privat aktör gällande gymnasiala kurser på distans.

KURS	Summa poäng	Antal individer	Antal A-E
Engelska 5	100	1	1
Engelska 6	500	5	5
Fysik 1a	150	1	0
Matematik 1 a/b	200	2	1
Matematik 2 a/b	300	3	1
Matematik 3 b	100	1	1
Naturkunskap 1a2	50	1	1
Naturkunskap 2	100	1	1
Religionskunskap 1	50	1	0
Samhällkunskap 1a1	200	4	4
Samhällskunskap 1 b	100	1	1
Svenska som andraspråk 1	300	3	3
Svenska som andraspråk 2	100	1	1
Svenska 3	100	1	1

Det ämne som flest elever har fått F vid distansstudier är matematik. Tolv gymnasiekurser avbröts innan de var slutförda. Fem av avbrotten var i kurser i svenska som andraspråk, tre i kurser i matematik och övriga i samhällskunskap, svenska och engelska. Gällande avbrotten i svenska som andraspråk var orsaken flytt.

För att förebygga avhopp och öka chanserna till godkända betyg kommer vi att erbjuda handledning till elever som läser kurser på distans läsåret 2018/2019.

3.5 DIGITALISERING

Inom vuxenutbildningen generellt har digitalisering kommit långt, och inom alla delar av vuxenutbildningen används digitala verktyg. På SFI används ett digitalt läromedel och såväl läsplatator som bärbara datorer används i undervisningen. Behov finns dock att stärka kunskapen utifrån förändringar i styrdokumentet samt den snabba utvecklingen av fler digitala verktyg som

kan tillgängliggöra undervisningen. Därför kommer en utbildningsinsats gällande digitala verktyg att genomföras för all personal på Lärcentrum under läsåret 2018/2019.

3.6 INFORMATIONSANSVAR

Enlig Skollagen 2010:800 (kap 20 10-11 § § och kap 21 17 §) har kommunen ansvar för att aktivt verka för att medborgarna ska ha kännedom om möjligheterna till kommunal vuxenutbildning och även aktivt verka för att nå och motivera de medborgare som saknar kunskaper motsvarande grundskola eller gymnasial utbildning att delta i sådan utbildning.

Elever som går på SFI har fått information om möjligheten att kombinera SFI med studier på grundvux samt om möjligheterna att fortsätta med studier i svenska som andraspråk på grundvux när SFI-studierna är avslarade. Genom en samordningsgrupp där vuxenutbildningen samarbetar med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, vårdcentralen, kommunens socialtjänst och barn- och utbildningsförvaltningen (*BEAS-guppen*) har vissa individer i behov av grundläggande vuxenutbildning identifierats och motiverats till utbildning.

I samband med ansökningar till vuxenutbildning på gymnasial nivå inom olika yrkesinriktningar har annonsering gjorts på kommunens hemsida och Facebooksida.

Lärcentrum har gjort bedömningen att arbetet med information om och rekrytering till vuxenutbildningen i Robertsfors kommun behöver utvecklas. Även Skolinspektionen bedömde att detta var ett bristområde då de granskade vuxenutbildningen i Robertsfors kommun. Hemsidan kommer under hösten 2018 att göras om då informationen inte varit lättillgänglig och uppdaterad, en broschyr ska tas fram och spridas och regelbunden annonsering ska ske i lokaltidningen som ett komplement till de särskilda utbildningar som lyfts fram på Facebook och kommunens hemsida. Informationstillfällen ska anordnas på såväl kvällstid som dagtid under 2018 och 2019 och information om möjligheterna med vuxenutbildning spridas till fackliga ombud, arbetsplatser och chefer i kommunala sektorn. Samarbetet med Arbetsförmedlingen, socialtjänst, kommunens arbetsmarknadsenhet och försäkringskassan fortsätter för att säkerställa att information om vuxenutbildningens möjligheter kan spridas även via dessa kanaler.

3.7 SAMMANFATTNING OCH ANALYS AV VUXENUTBILDNINGEN

Vuxenutbildningen som bedrivs på plats på Lärcentrum består av grundläggande vuxenutbildning och SFI. Tillgången till utbildade lärare är hög, vilket resulterat i en god kvalitet i undervisningen. Även lärartätheten har varit mycket hög. Eleverna har i hög grad uttryckt nöjdhet med utbildningen, och avbrottsorsakerna visar att det framför allt handlar om flytt. De eleverna på SFI framför allt uttrycker önskemål om är mer undervisningstid för att lära sig språket på kortare tid. I det sammanhanget är det viktigt att det upparbetade samarbete som finns mellan Lärcentrum och andra aktörer såsom föreningar, kommunens bibliotek och flyktingsamordnare fortsätter för att språkstärkande aktiviteter som kompletterar SFI-undervisning ska erbjudas. För eleverna som gått grundläggande kurser på plats på Lärcentrum har i vissa kurser samläsningen med introduktionsprogrammen upplevts som en nackdel. Därför planeras för separata

grundvuxgrupper i matematik, svenska som andraspråk och engelska under läsåret 2018/2019. Elevantalet kommer att avgöra huruvida det är möjligt.

Vad det gäller gymnasiekurser som läses på distans finns ett behov av att erbjuda handledning på plats för att öka andelen som klarar kurserna. Under kommande läsår kommer Lärcentrum att erbjuda handledning i engelska, matematik, naturvetenskapliga ämnen, samhällsvetenskapliga ämnen och svenska/svenska som andraspråk för vuxenstudierande. De flesta avhopp från distanskurser är från elever som aldrig påbörjat kurserna på grund av arbete.

Yrkesvuxutbildningarna har en hög grad av slutförande, och eleverna är överlag nöjda med sina utbildningar. För att ytterligare förbättra uppföljningen av utbildningarnas kvalitet kommer samtliga elever inom yrkesvuxutbildningar att telefonintervjuas under 2018/2019.

Vuxenutbildningen har en mycket viktig roll att spela i samhället gällande kompetensförsörjning och etablering av nyanlända. Därför är det mycket angeläget att kunskapen om Lärcentrums verksamhet och om möjligheterna med kommunal vuxenutbildning sprids och att arbetet med information förbättrats. I detta arbete är studie- och yrkesvägledningen en nyckelfaktor, och en heltidsanställd person med studievägledarkompetens förväntas leda till stora förbättringar inom detta område.

Lärcentrums personal och ledning har inför 2018/2019 formulerat följande mål: Lärcentrum ska vara en **väl känd** verksamhet för medborgarna som erbjuder **flexibel och individanpassad** undervisning och vägledning av god kvalitet som hjälper eleven framåt i såväl sin professionella som personliga **utveckling**.

3.7.1 Utvecklingsområden för vuxenutbildningen 2018/2019

- Fortsätta och fördjupa samarbetet med externa aktörer såsom Arbetsförmedling, Robertsfors kommuns arbetsmarknadsenhet, föreningslivet, biblioteket med flera både i syfte att information om Lärcentrums verksamhet ska nå så många som möjligt och i syfte att tillsammans med andra bidra till kompetensförsörjning i kommunen och etablering av nyanlända.
- Öka kunskapen i kommunen om vad Lärcentrum kan erbjuda genom aktiva informationsinsatser, såsom uppdaterad information på kommunens hemsida, broschyr om Lärcentrums verksamhet, regelbunden annonsering i lokaltidningen, informationstillfällen på dag- och kvällstid, information till fackliga organisationer, arbetsplatser och chefer inom kommunen.
- Erbjuder och uppmuntra till handledningsinsatser för elever som läser gymnasiala kurser på distans.
- Förbättra förutsättningarna för studerande på grundläggande vuxenutbildning genom egna undervisningsgrupper om deltagarantalet möjliggör detta.
- Förbättra uppföljningen av externt köpt utbildning
- Öka den digitala kompetensen genom Skolverkets webbutbildning *Tillgängligt lärande med digitala verktyg*.